

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-11-25

Diarienummer:
UBN-2020-08103

Handläggare:
Christina Stenhammar

Samarbeten för att tidigt främja barns och elevers hälsa och utveckling

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. att uppdra till förvaltningen att arbeta vidare med i ärendet förslag till åtgärder

Ärendet

Redovisningen innehåller en beskrivning av främjande och förebyggande tidiga insatser som finns för barn och unga i form av samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritidspersonal (SSPF), socialarbetare i skolan, handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet, arbete mot narkotika i skolan och i övrigt förebyggande av kriminalitet, Tjejers rätt i samhället (TRIS) samt skolsamordnare för samhällsplacerade elever.

Bakgrund

I kommunens Mål och budget finns uppdraget 3.1 Fortsätta utvecklingen av främjande, förebyggande och tidiga insatser för barn och unga, bland annat genom att utöka Uppsala ungdomsjours arbete mot barn i lägre åldrar. ((KS, UBN, AMN, SCN, OSN, KTN och IFN). Åtgärden syftar till att stärka samverkan mellan nämnder och förvaltningar som arbetar för barn och unga.

Förvaltningen har givits i uppdrag att till nämnden i december beskriva de samarbeten med andra förvaltningar eller andra aktörer som idag finns för att tidigt främja barns och elevers hälsa och utveckling. I redovisningen omfattas även uppdrag 2.2 ovan om genomlysning av samverkan för elever med stort stödbehov samt uppdrag 3.2 om tidiga insatser mot skadligt bruk av alkohol och droger.

Föredragning

En fungerande skolgång är en mycket viktig skyddsfaktor för barns och ungas hälsa och utveckling. Det påbörjade arbetet med att stärka elevhälsans främjande och förebyggande arbete fortgår. Utbildningsförvaltningen är en aktiv samarbetspart till andra nämnder och förvaltningar som arbetar med barn och unga, genom bland annat ungdomsjouren, så att stöd kan ges tidigt

En styrgrupp och arbetsgrupp har bildats på ledningsnivå mellan UBF, SCF och OMF. Här sker samordning av de gemensamma verksamhetsfrågor och gemensamma uppdrag som ges förvaltningarna i kommunens Mål och budget.

I redovisningen beskrivs de pågående samarbeten som finns för att stärka samverkan mellan nämnder och förvaltningar som arbetar för barn och unga.

Samverkan skola, socialtjänst, polis och fritidspersonal (SSPF)

SSPF är en samverkansmodell där skolpersonal, socialtjänst, polis och fritidspersonal träffas regelbundet och samarbetar för att bättre kunna upptäcka ungdomar som befinner sig i utsatthet. SSPF ger goda möjligheter att tidigt upptäcka riskområden för ungdomar. Alla högstadieskolor i kommunen finns med i en SSPF grupp. Grupperna leds av en samordnare och träffas varannan vecka en fast tid.

Inom ramen för SSPF bedrivs ett områdesarbete där det ges möjlighet för alla deltagande parter att ge en lägesbild i området och i kommunen i stort. Skolorna representeras antingen av ledningen eller någon representant från skolans elevhälsa, vanligtvis kurator.

En bärande tanke inom SSPF som modell är att varje deltagande aktör har möjlighet att lyfta oro kring en ungdom. När ett individärende lyfts får någon part uppdraget att försöka få till ett samtycke så att skola, socialtjänst, polis och fritid kan träffa vårdnadshavare och ungdom i ett möte utan föreliggande sekretess. Ett individärende med samtycke avslutas med en åtgärdsplan där berörda parter tar ansvar för åtgärder som syftar till att stödja ungdom och vårdnadshavare i att bryta ett riskfyllt beteende hos ungdomen.

I Gottsundaområdet testas modellen även för yngre barn i form av en pilot. Bakgrunden till denna pilot är att områdesgruppen har uppmärksammat att yngre barn i riskzonen i mycket tidig ålder rekryteras in för att utföra uppdrag åt äldre kriminella ungdomar.

SSPF som modell har arbetats fram under snart tio års tid. Samverkansmodellen har utvecklats till att omfatta alla skolor och utgör ett starkt fundament för den samverkan som måste ske kring ungdomar i riskzonen.

Socialarbetare i skolan

Socialarbetare i skolan möjliggör ett helhetsperspektiv med barnen i fokus genom samordning av insatser, nära ingång till familjen, ett bredare kontaktnät och snabba kontaktvägar. Socialarbetare har bland annat placerats på skolor i Gottsunda och Gränby där uppdraget innebär att socialarbetaren deltar vid vissa skolmöten, elevhälsoteam och i skolmedlingar mellan elever. Vidare kan socialarbetaren ha gruppsamtal och bedriva värdegrundsarbete i en klass, exempelvis i arbetet med Machofabriken där fokus ligger på normer för manlighet och hur de påverkar oss alla.

Socialarbetarens uppdrag omfattar familjer där syskon finns på flera skolor vilket begränsar möjligheten att vara stationerad på enbart en skola och få en helhetsbild av eleverna där. Utvecklingen av arbetet pågår och ska förstärkas i övergripande samverkan med socialförvaltningen.

Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet

Handlingsplanen är framtagen i samverkan med socialförvaltningen. Syftet är att genom samordnade insatser stärka säkerheten och tryggheten för dem som bor, verkar och vistas i Gränby och Kvarngärdet.

Utbildningsförvaltningens uppdrag i handlingsplanen är att samverka med övriga förvaltningar. Det finns ett tydligt önskemål om att verkställa beställningen av ny skolgård i Gränbyskolan. Vissa insatser har redan gjorts tex, beskärning av buskar och målningar på marken så kallade Kingrutor. Önskemålet om målning av kompass och aktivitetsbana återstår.

Skolan har kameror utomhus, de får filma ett par meter utanför husväggen. Det finns även ett antal kameror inomhus på skolan, i syfte att avskräcka skadegörande händelser och möjliggöra uppföljning av händelser.

Ett första upptaksmöte har hållits med chef för fritidsförvaltningen med anledning av beslut om ett allaktivitetshus i Gränbyskolan. Samverkan är bra, nya möten är inplanerade. Formerna behöver ses över så att lokalfrågan och vem som är ansvarig tydliggörs.

Generellt sett är det bra uppslutning från ungdomsjouren och säkerhetsavdelningen på Skolfastigheter vid akut händelse. Även polisen brukar ta kontakt vid händelse. En projektledare är tillsatt för övriga åtgärder och planeringen är påbörjad. Skolan har lämnat in en prioriteringslista. Bland annat är bord med bänkar beställda enligt önskemål och dessa kommer inom kort.

Arbete mot narkotika i skolan och i övrigt förebyggande av kriminalitet

Ett åtgärds- och utbildningspaket mot narkotika i skolan har tagits fram tillsammans med socialförvaltningen och detta har redovisats i båda nämnderna. Implementering i grund- och gymnasieskolorna pågår.

En webbportal och en informationsfilm riktad både till skolpersonal och socialtjänstpersonal tydliggör samverkan. En uppdaterad blankett och rutiner för orosanmälan ska bidra till fler och mer kvalitativa anmälningar. Förbättrad statistik är framtagen med fokus på narkotika och en ny handlingsplan för en drogfri skola finns. Rektorererna har under hösten 2020 implementerat materialet och under våren 2021 planeras uppföljningar av användning och statistik.

Åtgärds- och utbildningspaketet ska implementeras i alla grund- och gymnasieskolor och den nya handlingsplanen för en drogfri skola uppdateras enligt årshjul.

Samarbete med socialförvaltningen och Tjejers rätt i samhället (TRIS).

Alla grundskolor och gymnasieskolor har fått ett vägledande paket med årshjul, affischer, samt muntlig information från TRIS på rektorsmöten.

Årshjulet är utformat utifrån kunskap om barns och ungdomars utsatthet för hedersvåld och omfattar t.ex. kampanjer i samband med lov i form av webbutbildningar och uppmärksammandet av varningssignaler. Skolpliktsbevakningen har en särskild bevakning av om elever inte kommer tillbaka till skolan efter ledighet, framförallt sommarlov. Även skolorna bevakar elever där det finns en oro kring hedersrelaterat förtryck.

Förvaltningen har en överenskommelse med TRIS att idrottslärare ska få ökad kunskap och stöd i att hjälpa barn och ungdomar som p.g.a. hedersförtryck inte får delta i simning eller idrottsundervisning att delta i större utsträckning. Ett förslag till åtgärd är att genomföra en enkätundersökning för att undersöka hur nuläget ser ut på skolorna.

Skolsamordnare för samhällsplacerade elever

Skolsamordnarens uppdrag riktar sig mot alla elever som är placerade i Uppsala kommuns skolor oavsett om de är placerade i familjehem, jourhem, HVB-hem eller SIS-institution.

Samarbetet med socialförvaltningen kring målgruppen består av regelbundna möten med den enhet inom socialförvaltningen som arbetar med placeringar. Där ingår bland annat ett skolteam som arbetar med familjehemsplacerade barn utanför Uppsala kommun. Regelbundna möten hålls även med samordnare inom socialförvaltningen för HVB-placerade elever. Det finns även en samverkan med ansvarig socialsekreterare kring enskilda elever

Skolsamordnaren får många frågor inför en placering i kommunen om till exempel tillgängliga skolor. En workshop är planerad med syfte att fördjupa samarbetet. Genom regelbundna möten med enhetschefer hittas vägar till samarbete och tydliggörande av rutiner kring placerade barn. Skolsamordnaren i utbildningsförvaltningen kontaktas av socialsekreterare i specifika ärenden.

Tillsammans med socialförvaltningen har rutinerna för placeringar uppdaterats och implementerats. För närvarande pågår ett regionalt arbete med att implementera SAMS-rutiner (Samverkan socialtjänst och skola) som tagits fram av Skolverket och Socialstyrelsen. Rutinen ska verka för en obruten skolgång för samhällsplacerade elever.

Tydliga rutiner enligt SAMS underlättar samarbetet med skola och socialtjänst. Under den tid eleven väntar på att skolplacering ska fastställas, kan samordnaren träffa elev och familjehem eller HVB-hem för att inhämta information om elevens skolbakgrund och skolkunskaper samt vid behov göra kartläggningar.

En bra grund för placering är när socialtjänst och skolsamordnare tillsammans informerar skolan om eleven och att skolans elevhälsa involveras i arbetet med mottagandet av eleven. Tydliga rutiner bör finnas för hur skolstarten ska ske och det är viktigt att eleven görs delaktig i detta. Ytterligare behov som uppmärksammas är att skolor kan behöva handledning av psykolog och specialpedagog med kompetens om elevgruppen.

Det är väl känt att en obruten skolgång är en framgångsfaktor för elevgruppen, denna elevgrupp följer inte gängse skolbyten vid terminsstart utan kommer ofta in under terminen när skolans organisation redan är fastställd. Vissa skolor tar emot en stor

andel samhällsplacerade elever för att de ligger nära ett HVB-hem eller för att skolan har tillgängliga platser. Även om samverkan är etablerad med socialförvaltningen kan inte tidpunkten för skolstart planeras. Det avgörs när barnet omhändertas av sociala myndigheter. En tidplan kan heller inte ges på hur långvarig placeringen ska vara, vilket skolorna uttrycker som en utmaning.

Förslag till åtgärder är att tydliggöra SAMS-rutinen i kommunen vilken ger en tydlig ansvarsfördelning mellan förvaltningarna om hur socialtjänsten ska samverka i samband med en placering, vad skola/rektor behöver göra, och hur vi arbetar för en obruten skolgång. Detsamma gäller ett tydliggörande av Sisam-modellen som ska ge elever som placerats på en statlig institutionsstyrelse en obruten skolgång genom samverkan. Uppsala är en Sisamkommun och har en överenskommelse.

Konsekvenser för barn/elever

Samarbeten för att tidigt stärka det främjande och förebyggande arbetet gynnar barn och unga då en fungerande skolgång är en mycket viktig skyddsfaktor för barns och ungas hälsa och utveckling.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser föreligger.

Konsekvenser för näringslivet

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-25

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör